

*Василькевич Я. З.,
кандидат психологічних наук,
доцент, доцент кафедри психології,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
(м. Переяслав)*

*Рик С. М.,
кандидат філософських наук,
доцент, проректор з наукової роботи,
доцент кафедри філософії,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
(м. Переяслав)*

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА

Академічна доброчесність є необхідною основою для формування основних найбільш затребуваних компетентностей 21 століття: вміння вирішувати складні завдання, критичного мислення, креативності, когнітивної гнучкості, емоційного інтелекту, комунікації та співробітництва [3].

У ст. 42 Закону України «Про освіту» академічна доброчесність визначається як «сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень» [1]. Особливо наголошується на необхідності створення атмосфери академічної доброчесності в кожному освітньому закладі, що передбачає розуміння всіма учасниками освітнього процесу сутності академічної доброчесності та необхідності дотримання її принципів [2].

Основоположними для науки та освіти є фундаментальні цінності академічної доброчесності: чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність і мужність [4].

Чесність є незамінною основою викладання, навчання та наукової діяльності, а також необхідною передумовою для реалізації довіри, справедливості, поваги та відповідальності. Доброчесні академічні спільноти просувають пошук істини і знань через інтелектуальну та особисту чесність у навчанні, викладанні, науковій діяльності.

Довіра розвивається на основі та при умові визначення і закріплення чесності як цінності. Довіра накопичується та росте з часом і досвідом, опираючись швидше на дії, аніж на слова. Доброчесні академічні спільноти створюють і покладаються на атмосферу взаємної довіри. Атмосфера довіри

забезпечує та стимулює вільний обмін ідеями, що дозволяє найбільш повно реалізувати потенціал наукових досліджень.

Справедливість є незамінним чинником формування етичних спільнот. Добросесні академічні спільноти встановлюють чіткі та прозорі очікування, стандарти і практики для забезпечення справедливості у стосунках і взаємодії між викладачами, студентами та співробітниками адміністрації.

Повага в академічних спільнотах є взаємною і вимагає прояву поваги до себе та до інших. Добросесні академічні спільноти цінують, поважають і приймають різноманітність думок та ідей. Добросесні академічні спільноти

Відповідальність за дотримання та відстоювання цінностей добросесності є одночасно і особистим обов'язком, і спільною справою. Добросесні академічні спільноти спираються на фундамент особистої відповідальності в поєднанні з особистою та колективною готовністю подавати власний приклад, дотримуватися узгоджених стандартів і вживати заходів у разі проступків або порушень.

Мужність – це швидше не цінність, а якість або здатність діяти за власними принципами та переконаннями. Для створення та підтримання добросесних академічних спільнот потрібно більше, ніж просто вірити в фундаментальні цінності. Трансформація цінностей від розмов про них до відповідних дій, їхнє відстоювання в умовах тиску і труднощів потребує рішучості, цілеспрямованості і мужності.

Підвищення рівня академічної добросесності повинно бути найвищим пріоритетом вишів.

Академічна добросесність органічно поєднує в собі комунікативні та дисциплінарні аспекти науки, освіти, моралі та суспільства. Тому вона інтерпретується нами як єдність ціннісних і теоретичних парадигм наукового пошуку й педагогічного процесу, дотримання фундаментальних морально-етичних норм у науковій та освітній діяльності, яка сьогодні впроваджується в українських університетах і школах. Вона виступає як специфічний прояв загальнолюдських морально-етичних цінностей у науковому та освітньому просторі. Саме тому в наш час академічна добросесність набуває нових рис і особливостей. Глибоке реформування національної системи освіти і науки по-новому ставить питання про моральний образ сучасного педагога. Докорінна перебудова освітньої галузі й окреслені шляхи її вдосконалення висувують на перший план необхідність формування морально активної особистості, яка займала б яскраво виражену громадянську позицію.

Коли йдеться про моральну сторону науково-педагогічної діяльності, власне, академічну добросесність, питання полягає не в тому, щоб сформулювати моральний кодекс ученого-педагога, а у формуванні в нього

здатності до моральної рефлексії в складних науково-навчальних, просвітницько-виховних ситуаціях, уміння самостійно приймати рішення, бути готовим до морального вчинку, тонко розрізняти педагогічне добро і зло.

Список використаних джерел

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19>
2. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>
3. 10 ключових навичок до 2020-го. URL: https://www.eduget.com/news/10_klyuchovix_navichok_do_2020-go-907
4. *The Fundamental Values of Academic Integrity* (2nd edition). T. Fishman. International Center for Academic Integrity, Clemson University. 2012. Available at: http://www.academicintegrity.org/icai/assets/AUD_Integrity_Quotes.pdf

***Винничук О.Т.,**
кандидат педагогічних наук,
доцент, доцент кафедри педагогіки та
менеджменту освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)*

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «КОМУНІКАЦІЯ», «СПІЛКУВАННЯ» ТА «КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ» В СУЧАСНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ НАУЦІ

Актуальність дослідження проблеми педагогічних категорій «спілкування», «комунікація» та «комунікативна компетентність» у сфері професійної підготовки сучасного фахівця зумовлена розвитком науково-технологічного суспільства в Україні, де рушійними силами є інформація та знання. Стає очевидним, що комунікація формує основи практичної, творчої та пізнавальної діяльності особистості.

Як правило, вчені розглядають «комунікацію» з соціально-філософської позиції у контексті суспільних відносин. Проблему ж комунікації у контексті спілкування досліджують психолого-педагогічні науки і розглядають її у системі міжособистісних відносин.

Комунікація за визначенням словника іншомовних слів це спілкування, що характеризується передачею інформації від однієї людини до іншої. У